

Dilemma til Moralsk resonneringstrening

Karaktereigenschaften:

Historie:

Lars og Sverre går i samme klasse. De står ved siden av hverandre og pakker sammen tingene sine etter siste skoletime. Lars ser at Tone, som går i samme klasse, står med ryggen til og tar på seg jakka. Lars tenker han skal tulle litt med Tone, og dytter henne fort i ryggen når verken hun eller noen andre ser det, og forter seg å være opptatt med å ta på seg sin egen jakke etterpå. Han fikk dyttet litt hardere enn han hadde tenkt. Tone mister balansen og faller og slår panna mot kanten på en benk. Sverre som har stått bøyd over skolesekken sin, så ikke hva som skjedde. Han hører bare et hyl. Han snur seg og ser at Tone ligger på gulvet. Tone ser på Sverre og roper navnet hans, at dette skal han få igjen for, og at hun vil fortelle det til rektor. Sverre blir stående å se forundret ut, og skjønner ikke hva som skjer. Lars står litt "skrekkslagen" og ser at Tone har fått et stort rødt merke i panna.....

Klargjøring av dilemma

Hva handlet historien om? Hva skjedde? Var det noen som fikk noe dilemma/valg? Fikk Lars noe dilemma/valg? Hva er dilemmaet?

Det er lurt å spørre eleven om dette er en situasjon/eller en lignende situasjon som de tror de selv kunne kommet opp i. Dette for å relatere dilemmaet til elevenes egen virkelighet.

Dilemmaet vi har tatt utgangspunkt i er om Lars skal si i fra at det var ham som dyttet Tone, eller ikke.....

Det er viktig at alle er klar over hva dilemmaet er før man begynner å stille spørsmål.

Sp.mål 1

Syns du at Lars skal si i fra at det var han som dyttet Tone?

- **Elevene svarer først kun:** Ja, si i fra - Nei, ikke si i fra - Vet ikke
- **Elevene får begrunne:** Hva er grunnen til at du.....?

Sp.mål 2

Dersom du visste at Sverre ofte tidligere har plaget og ertet Tone, syns du da at Lars skal si i fra at det var ham som dyttet Tone?

- **Elevene svarer først kun:** Ja, si i fra - Nei, ikke si i fra - Vet ikke
- **Elevene får begrunne:** Hva er grunnen til at du.....?

Sp.mål 3

Sverre og Lars er bestevenner og har gledet seg til å gå på klassefest sammen dagen etter. Dersom du visste at pappa'n til Sverre blir veldig fort sint, og at Sverre mest sannsynlig ikke vil få lov til å være med på klassefesten dersom faren hans får vite at han har dytta Tone, synes du da at Lars skal si i fra at det var han som dytta?

- **Elevene svarer først kun:** Ja, si i fra - Nei, ikke si i fra - Vet ikke
- **Elevene får begrunne:** Hva er grunnen til at du.....?

Sp.mål 4

Dersom det var deg som ble beskyldt for å ha dyttet Tone, ville du da at Lars skulle sagt i fra at det var ham som gjorde det?

- **Elevene svarer først kun:** ja, si i fra - nei, ikke si i fra - vet ikke
- **Elevene får begrunne:** Hva er grunnen til at du.....?

Sp.mål 4

Hvor viktig synes du generelt det er å være ærlig ved å fortelle sannheten?

- **Elevene svarer først kun:** Ikke viktig å være ærlig - Viktig å være ærlig - Veldig viktig å være ærlig.
- **Elevene får begrunne:** Hva er grunnen til at du...?

Oppfølgingsspørsmål

- Det er veldig viktig å stille oppfølgingsspørsmål i forhold til hvilke umiddelbare - utsatte - evt. uante konsekvenser ulike valg og resonnementer kan få for alle de involverte partene i situasjonen.
- Lurt å stille oppfølgingsspørsmål i forhold til hvordan de involverte personene ville følt seg som følge av de ulike valgene og resonnementene som kommer frem.

Dersom det er naturlig, og det er noe elevene kan enes om, kan gruppa bli enige om en fellesbeslutning. Det er viktig å tenke på at den ikke skal komme for enhver pris, og at elevene i så fall skal uttale/være enig i den/det.

Det kan være nyttig å la elevene komme med forslag til gode løsninger på dilemmaet. Husk det er ikke noen fasitsvar, men det kan være flere positive forslag til gode løsninger. De positive forslagene kan skrives på flippover.